Keski-Suomen hyvinvointialueen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2027 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 18.11.2026
1221/05.00.00/2026

Valmistelija palvelujohtaja Ulla Kuittu, p. 050 353 8310
palvelupäällikkö Laura Vänttinen p. 050 347 1022

Selostus asiasta

Yleistä

Toimeentulotuki on viimesijainen toimeentuloturvan muoto tilanteissa, joissa henkilön tai perheen tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. Ehkäisevää ja täydentävää harkinnanvaraista toimeentulotukea myönnetään sellaisiin erityisiin menoihin, joita perustoimeentulotuki ei kata.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Asiakas voi hakea samalla hakemuksella Kelan perustoimeentulotukea ja hyvinvointialueen myöntämää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Asiakkaan ei tarvitse hakiessaan tietää hakeeko täydentävää vai ehkäisevää toimeentulotukea.

Kelan on siirrettävä hakemus hyvinvointialueelle, jos siihen sisältyy muita kuin perusosaan ja muihin perusmenoihin sisältyviä menoja. Vaihtoehtoisesti harkinnanvaraista toimeentulotukea voi hakea suoraan hyvinvointialueelta, jolloin hakemuksen liitteenä tulee olla perustoimeentulotukipäätös. Kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi hyvinvointialue voi poikkeuksellisesti myöntää ehkäisevää toimeentulotukea ilman, että Kela on ensin arvioinut ja ratkaissut asiakkaan oikeuden perustoimeentulotukeen.

Toimeentulotukea myönnettäessä tulee käyttää yksilöllistä harkintaa, joten euromäärät ovat ohjeellisia.

Yhteys strategiaan

Tavoitteena on Keski-Suomen hyvinvointialueen asukkaiden yhdenvertaisuuden vahvistaminen toimeentulotuesta päätettäessä sekä ehkäistä elämäntilanteiden kriisiytymistä ja pitkäkestoisten elämänhallinnan vaikeuksien syntymistä. Palvelulla pyritään vähentämään muiden palveluiden tarvetta sekä kustannusten kasvua.

Nykytilankuvaus

Vuoden 2027 talousarviossa ehkäisevän toimeentulotuen määräraha on 0,84 miljoonaa euroa ja täydentävän toimeentulotuen määräraha on 1,23 miljoonaa euroa.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen päätöksiä tehtiin koko hyvinvointialueella 1-6/2026 aikana 5875kpl (2025:6961). Vuoden 2026 luku sisältää vain SosiaaliEffican päätösmäärät ajalta 1-2/2026, Proconsonan osalta luvut puuttuvat. 3/2026 siirryttiin käyttämään yhteistä LifeCare Sosiaalihuoltoa.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteisiin on tehty täsmennyksiä ohjeteksteihin ratkaisutyössä esiin nousseiden kysymysten perusteella, jotta kriteerien tulkinta olisi yhteneväistä ja asiakkaiden kohtelu tasa-arvoista. Kansalaisuus hakemus on poistettu omana kohtanaan, koska työskentely, opiskelu ja sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen saaminen eivät yleensä edellytä Suomen kansalaisuutta. Päätöksenteossa on kaikissa kohden aina kuitenkin asiakaskohtainen yksilöllisen harkinnan mahdollisuus.

Tarkennetuilla myöntämisperusteilla varmistetaan osaltaan määrärahan riittävyyttä vuonna 2027.

Yhteenveto

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteiden tarkentaminen tukee asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua ja päätöksenteon yhdenmukaisuutta Keski-Suomen hyvinvointialueella. Tarkennuksilla selkeytetään ratkaisutyötä, vahvistetaan määrärahojen tarkoituksenmukaista kohdentumista ja osaltaan turvataan määrärahojen riittävyyttä vuonna 2027. Yksilöllinen harkinta säilyy asiakkaan tilanteen sitä edellyttäessä.

Lainsäädäntö

Toimeentulotukilaki (142/1997)

Toimivalta

hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä Keski-Suomen hyvinvointialueen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohjeen liitteen mukaisesti 1.1.2027 alkaen.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös